

## הדרך איך שהאדם יוכל להתכפר מעוונותיו, בלי שיצטרך לעבוד יסורים קשים ומרים!!!

« כל העוסק בתורת נגעים כאילו קיבלו ונתכפר! »

**“ועתה נבא לביאור כל הדקדוקים בפסוק זאת תהיה תורת המצורע, בשנאמר דע”כ נקט קרא תהיה” לשון עתיד, לרמוז על זמן הגלות והחורבן, שלא יהיו שייכים בפועל כל הענינים האמורים בפרשה, אזי תהיה תורת המצורע, שיעשו כל הפעולות ע”י קריאה בתורה בפרשת נגעים, וע”י כן יתעוררו לתשובה, ולא יבואו עליהם הנגעים בפועל”**, עכ”ד.

**הנה כבר מצינו ענין זה בספר עיון יעקב** (מהגאון בעל שבות יעקב ז”ל מובא בספר שערי טוביה, ממרן הגאב”ד ירושלים הגר”ט וייס שליט”א) שכתב לבאר, שכמו שאצל הקרבנות דרשו חז”ל (מנחות קי.) מאי דכתיב זאת תורת החטאת (ויקרא ו, יח), וזאת תורת האשם (ויקרא ז, א), כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם. ככה על דרך זה כאן, כיון שנאמר זאת תהיה תורת המצורע, יש לדרוש בזה שכל העוסק בתורת נגעים הרי זה כאילו באו עליו יסורים של נגעים, והוא לו לכפרה.

**ובזה כתב לבאר מה דאיתא בגמרא (תהיגה ד.)** בזה”ל: “כתוב אחד אומר (דניאל ז, ט) פְּרִסְיָה שְׁבַבִּין דִּי נֹר (ופירש רש”י ז”ל, דמשמע כסא אחד), וכתוב אחד אומר (שם) עַד דִּי כְּרִסְוֹן רְמִיו וְעִתִּיק יִמִּין יִתְב (דמשמע שני כסאות הוטלו), לא קשיא אחד לו ואחד לדוד. כדנניא, אחד לו ואחד לדוד דברי רבי עקיבא, אמר לו רבי יוסי הגלילי עקיבא עד מתי אתה עושה שכינה חול וכו’, אמר לו רבי אלעזר בן עזריה, עקיבא מה לך אצל הגדה כלה מדברותיך אצל נגעים ואהלות”, עכ”ל.

**ומבאר**, שרמו לו שצריך כפרה על שעשה שכינה חול, לכך יעסוק בנגעים ואהלות, כי ע”י הלימוד בתורת המצורע ובתורת אדם כי ימות באהל יהיה נחשב לו כאילו נתקיימו אצלו בפועל, ובזה יתכפר עוונו.

« מהו תכלית היסורים! »

**עוד** המתקה בענין יסורים ידוע בשם **הבעש”ט הק’**, שביאר את מאמר חז”ל הק’ (ערכין סז.) “עד היכן תכלית יסורין וכו’ במתניתא תנא אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלש ועלו בידו שנים וכו’”, יעו”ש. ולכאורה יפלא, שזה יהיה תכלית היסורים במה שלא עלה בידו הסכום שצריך לו והוא צריך להושיט ידו עוד פעם לכיסו ליטול עוד פרוטה.

**והסביר** הבעש”ט הק’, כי הנה תכלית היסורים הוא לעורר את האדם לתשובה שיפושש במעשיו ויתקנם, כי אין יסורין בלי עון, אמנם אין הקב”ה פוגע בנפשות תחילה, לכן שולח קודם לאדם יסורים קלים, כגון שלא יעלה בידו תיכף הסכום שרצה ליקח מכיסו, ואם האדם משים אז ללבו שאין מקרה בארץ, והכל בא בהשגחה מן השמים, וזה לו לאות שצריך לתקן איזה דבר, ומפושש במעשיו לתקן את המוטל עליו, הנה בזה כבר הגיע לתכלית היסורין, דהיינו לעוררו לתשובה, וממילא נפטר מיסורים קשים שלא יצטרכו להגיע עליו. וזהו שאמרו שאפילו בטירחה קלה זו שרצה האדם להוציא שלש פרוטות מכיסו ועלתה בידו רק שתי פרוטות, אם ישים ללבו לשוב אז בתשובה שלימה כבר הגיע לתכלית היסורים.

**ועד”ז** מבאר כ”ק מרן אדמו”ר מסקולען זצ”ל (מובא בספר אצרותיהם של

**כתיב** בפרשת השבוע זאת תהיה תורת המצורע ביום סְהֶרְתּוֹ (ויקרא יד, א.) והקשה האור החיים הק’ “כל הכתוב מיותר, שלא היה לו לומר אלא כי יטהר המצורע והובא אל הכהן”, מהו לשון ‘זאת תהיה תורת המצורע’.”

**הנה במדרש** (ויק”ר י, ד) אי’ בזה”ל: “ר’ הונא בשם ר’ יהושע בר אבין, ור’ זכריה חתניה דר’ לוי בשם ר’ לוי, אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה וכו’, ואף נגעים הבאים על האדם, תחילה הם באים בביתו, חזר בו טעון חליצה ואם לאו טעון נתיצה. הרי הן באים על בגדיו, חזר בו טעון כביסה ואם לאו טעון שריפה. הרי הם באים על גופו, חזר בו יטהר ואם לאו בדד ישב”, עכ”ל המדרש.

**והקשה** היפ”ת שהרי בתורה מופיע הסדר להיפך, דבתחלה כתובים הלכות נגעי הגוף בפרשת תזריע, ורק אח”כ נגעי בגדים ובתים.

**הנה**, כתוב בתהילים אֶשְׂרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תִּסְרְנוּ יָהּ-וּמְתוֹרַתְךָ תִּלְמְדֶנּוּ (תהלים צד, יב), והקשה הדברי יואל זי”ע, דלכאורה מאי מעליותא של אותו אדם שבאו עליו יסורים, הלא אמרו חז”ל (סנהדרין מו.), בזמן שישראל בצער השכינה מה אומרת קלני מראשי קלני מזרעי, וא”כ אדרבה מוטב אילו לא היו באים עליו יסורים כלל.

**ומבאר** הדברי יואל זי”ע, וכותב בזה”ל: “ונראה שהכוונה, דאם יזכו ישראל אזי יתקיימו כל העונשין והתוכחות האמורים התורה בקריאת הפרשה בלבד, ולא יתקיימו בהם בפועל כלל. וע”ד שמצינו בענין הקרבנות (תענית כז.), שהבטיח הקב”ה לאברהם אבינו בזמן שעוסקין בסדר קרבנות מעלה אני עליהם כאילו הקריבו לפני. וזהו שאמר הכתוב אֶשְׂרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תִּסְרְנוּ, שיתקיימו בו היסורין ע”י שילמוד בתורה פרשת התוכחות, ומהם יקח מוסר וישים אל לבו לתקן את אשר עוות, ואז השי”ת יחשוב לו כאילו באו עליו היסורין בפועל.”

**“ועל** דרך זה יש לומר גם בפרשת נגעים, דמה שכתבה תורה נגעי הגוף תחילה, לא על כוונה זו נכתבה שיבואו על ישראל בפועל, דאילו כן היה ראוי שתקדים תורה פרשת נגעי בתים ברישא, משום שאין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה, ולא נאמרה הפרשה על סדר זה אלא למקראה, היינו שעל ידי שיקראו ישראל בתורה פרשת הנגעים, וישימו אל לבם מה הם העבירות הגורמות לביאת הנגעים, ויפוששו במעשיהם, וישובו על חטאייהם, ויקבלו על עצמם עול מלכות שמים באמת, וסגי בהכי, ושוב לא יהא צורך שיבואו עליהם עוד נגעים בפועל, שהרי כל תכלית הנגעים היא שיתעוררו לתשובה, ואם כבר נתעוררו בקריאת הפרשה, אין צורך עוד בביאתם.”

**“והשתא** דאתאן להכי, אתי שפיר מה שהקפידה תורה להקדים נגעי הגוף, דכיון שכוונת הכתוב שיתעוררו ישראל בקריאת הפרשה, על כן הקדים נגעי הגוף שהם באים במדת הדין, ואימתם תבעת יותר מנגעי הבית והבגד, כי כשמוע ישראל שהקדים הכתוב פרשת נגעי הגוף נתייראו מתוקף הדין ובמה שיפחדו ישראל בקריאת הפרשה, ישימו אל לבם להתעורר בתשובה, ושוב לא יבואו עליהם נגעים בפועל.”

צדיקים פ' צו) מה שפ' רש"י עה"פ צו את אהרן (ויקרא ו, ב) בזה"ל: "אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כיס". שכוונתו לומר, שהרי בעוה"ר רוב בני אדם אינם משימים אל לבם לראות בכל דבר השגחת הבורא ולהתעורר ע"י טרחה קלה כזו לתשובה, כמו שכ' הבעש"ט. וע"ז רמזו חז"ל במתק לשונם, ש'ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כיס', דכאשר יש לו איזו חסרון בכיס, דהיינו כאשר לא הוציא מכיסו כפי רצונו, אז כבר יזרוז את עצמו לשוב בתשובה שלימה, וממילא לא יצטרך להגיע לידי יסורים קשים ח"ו.

« איך נכנס לשון רחמים כשמדברים על חרון אף?! »

**והנה כתוב וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מייסר** (דברים ח, ה), והקשה הגאון רבי אליהו לאפיאן זצ"ל (בספרו לב אליהו בראשית סה), כתיב השמרו לכם פן יפתה לבבכם וגו' וחרה אף ה' בכם ועצור את השמים וגו' (דברים יא, טו-טז), וצריך להבין, למה כתב הלשון ה' שהוא מדת הרחמים, לכאן הול"ל הביטוי אלקים, שזה מורה על מדת הדין, שהקב"ה מעניש.

**ותירץ**, שבודאי הקב"ה לא מעניש כדי לנקום ח"ו באדם, אלא הענין הוא כמו שכתוב וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מייסר, היינו, שהסיבה היחידה שהקב"ה מעניש אותנו זהו כדי ללמדנו ולהדריכנו בדרך הישרה, ולכן דוקא אם האב רואה שעדיין יש עוד תקוה לבנו הוא מענישו ומייסרו אבל אם הוא מיואש ממנו הרי הוא לא יעניש אותו לשוא.

**וזהו ענין של הזכרת שם הוי"ה ביחד עם 'וחרה אף'**, כדי להורות, שגם בעת החרון אף, יש חשבון של רחמים ואהבה, מתי מעניש ומתי לא, ואינו מעניש סתם, אלא רק כדי להחזיר את בנו אליו באהבת העזה אליהם.

**ונראה** לבאר הענין ביתר עומק, על פי מה שכ' הגר"א (משלי כו, ה) לבאר הכתוב טובה תוכחת מגלה מאהבה מסתרת, וז"ל: "טוב לאדם התוכחה שבגלוי מאהבה המסתרת, והוא שטוב לאדם מי שיוכיח אותו בגלוי ממי שאוהבו בסתר, כי המוכיחו בגלוי מסתמא אוהבו מאוד, כי יתרון האהבה מאוהב לנאהב ניכר ביתרון תוכחתו, כמ"ש אשר יאהב ה' יוכיח (משלי ג, יב), וכן אהבת האב לבנו אף כי גדלה אהבתו לבנו אהבה בתענוגים, מ"מ מכה את בנו ומוכיחו בגלוי תמיד. לא כן שאר קרוביו לא יכוהו אך יוכיחוהו, ושאר בני אדם אף לא יוכיחוהו. והוא כי כל שאהבתו גדולה אליו תוכחתו גדולה, שמכוין לישר מדותיו ולתקנו בתוכחתו והיא משלימות האהבה", עכ"ל בקצרה, עיי"ש עוד.

**ומבואר** בדבריו הוא, דכיון שתכלית יום הדין והתוכחה של השי"ת הוא בכדי לישר מדותיו של האדם ולתקנו, לכן אין לך דבר שמורה על אהבה יותר מאשר התוכחה, כי ככל שתגדל האהבה כך יגדל החפץ לתקן ולישר את הנהגת בנו. ואוי לנו מיום של העדר דין ותוכחה שהשי"ת לא יחפוץ יותר לדוננו ולהוכיחנו, כי זה סימן על הריחוק הגדול.

**וזה מה שא' בגמ' (ערכין ט"ז) בזה"ל:** "ואמר רבי יוחנן בן נורי, מעיד אני עלי שמים וארץ, שהרבה פעמים לקה עקיבא על ידי שהייתי קובל עליו לפני רבן שמעון ברבי, וכל שכן שהוספתי בו אהבה, לקיים מה שנאמר אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך (משלי ט, ח)", עכ"ל. שהטעם שהוסיף אהבה היא שהבין שמקורם של המלקות נובעת מאהבה יתירה.

**וכמו כן בתרגום אונקלוס** (דברים ח, ה) פי' 'ארי כמה די מאלף גברא ית גריה, ה' מאלף לך', הרי מפורש ש'מיסרך' פי' ענין של 'לימוד', וזה הפירוש של מאלף.

**הגאון הצדיק ר' ירוחם זצ"ל ממיר** (בספרו דעת חכמה ומוסר ח"ב מאמר נ"ד), מתייחס לדברי האונקלוס, וכותב בזה"ל: "יסורים של הכאה בעלמא אין לגמרי בבריאה, הלא ה' בְּחַכְמָה יִסַּד אֶרֶץ (משלי ג, ט), ואיך שייך בבריאה הכאה". ורואים מזה, שהפירוש האמיתי של יסורים הוא ענין לימוד, ומה שמשיגים מלימוד משיגים ג"כ מיסורים.

**וכמה נכון להעתיק כאן את דברי הרבינו יונה** (בספרו שערי תשובה ד, יג) על ענין היסורים שמביא הקב"ה על כלל ישראל, שכ' בזה"ל: "וחייב האדם להתבונן ולדעת, כי אין התלאה אשר מצאתהו, והיסורים הבאים עליו, לפי גודל עוונתו ורוב חטאיו, אך ה' יתברך מייסרו דרך מוסר האב את בנו בחמלת ה' עליו (כלומר שהקב"ה מייסר אותו ברחמים הרבה פחות ממה שמגיע לו, כמו שהאב מרחם על בנו ולא מענישו במידת הדין אלא ברחמים), שנאמר וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מייסר (שם), ופירשו רז"ל (ילקוט שמות, יתרו שג) 'לבך יודע מעשים שעשית, ויסורים שהבאתי עליך, כי לא לפי מעשיך יסרתך'. וכאשר יבא המוסר על אויבי ה', בעוון אחד הם נספים, כי תבא עליהם הפורענות בבת אחת, ושאר עוונותם נשארים על נפשם, אבל בבוא המוסר על הצדיקים, מעט מעט יבא עליהם עד תום עונותם."

**ופירשו רז"ל** (ע"ז ד, ד), משל לאדם שהלוח לשני בני אדם, אחד אוהבו ואחד שונאו, אוהבו נפרע ממנו מעט מעט, שונאו נפרע ממנו בבת אחת. ומשלו עוד משל בענין הזה, ואמרו (מדרש תהילים לח אות ה'), וז"ל: 'מי שאינו יודע להכות כופתו ומכהו במקל על מוח, או על העינים, ומי שיודע להכות כופתו ומכהו על גבו ולא על גבי ראשו ולא על גבי עיניו שלא יסמא את עיניו, אלא מכה במקום שאין בו סכנה. וכן הוא אומר מה המכות האלה בין ידך (זכריה יג, ו), ואומר אשר הפיתי בית מאהבי (שם), מה המכות האלה גרמו לי להאהב להקב"ה", עכ"ל.

**היוצא מכל הנ"ל**, מטרת היסורים הבאים על האדם בעוה"ז, הוא להעלותו בדרגה. והנה ידוע, ילד קטן מגיע לגיל שצריך ללכת, אביו ואמו מלמדים אותו ללכת, ואיך מלמדים אותו, מוליכים אותו מעט ועוזבים אותו, והילד הולך קצת ונופל, ואח"כ עוד פעם מוליכים אותו מעט והילד הולך ונופל, וכן על זה הדרך, עד שלבסוף לאחר כל הנפילות הוא לומד ללכת מעצמו ללא עזר הוריו.

**אדם** שלא התנסה בזה, עומד מן הצד, וחושב לעצמו איך יתכן לעשות כך, הלא מתאכזרים על בנייהם, מוליכים אותו מעט ועוזבים, והילד נופל על הארץ ומקבל מכות, לא פעם ולא פעמיים אלא חוזר הדבר כמה פעמים, ולא רק זה אלא עוד עומדים ושמחים בראותם את הילד מתמודד לבדו עד שנופל. אבל האמת שאין זו אכזריות אלא רחמנות, אם לא יתנו לו להתמודד לבד, לעולם לא ידע ללכת, וכל ילד חייב לעבור את הקושי הראשון, ואח"כ ילמד ללכת בעצמו.

**כך** דרכו של הקב"ה כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מייסרך, כשרוצה להעלות את האדם בדרגות גבוהות, מביא עליו יסורים. וכלשון המדרש (תנחומא כי תצא), "אמר ראב"י, צריך אדם להחזיק טובה להקב"ה בזמן שהיסורין באין עליו, למה, שהיסורין מושכיין את האדם להקב"ה שנאמר כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה (משלי ג, יב). אמר רשב"י, אם מת לאדם בן לא יהא קורא תגר, שהבן מרצה אותו להקב"ה, לכך אמר דוד אשרי הגבר אשר תיסרנו (התהלים צד, יב), אם באו יסורים על האדם יעמוד בהן ויקבלן, למה, שאין סוף למתן שכרו", עכ"ל.

... וזהו שאמר  
הכתוב אשרי הגבר  
אשר תיסרנו,  
שיתקיימו בו  
היסורין ע"י שילמוד  
בתורה פרשת  
התוכחות, ומהם  
יקח מוסר וישים  
אל לבו לתקן את  
אשר עוות, ואז  
השי"ת יחשוב לו  
נאילו באו עליו  
היסורין בפועל..."